

NARODNI LIST

Glasilo narodne demokracije za mariborsko oblasť.

Telefon št. 276 - Ček. račun št. 12053
 O Cene inseratov po dogovoru. O
 Rekopisi se ne vračajo. - Reklame
 cile (nezaprte) so poštnine proste.

IZHAJA VSAK PETEK

Uredništvo in upravnništvo „Narodnega lista“ je v Mariboru,
 Jurčičeva ulica št. 4

Naročnina: Mesečno D. 1.25, četrtletno
 Din. 3.75, polletno Din. 7.50, celoletno
 Din. 15, izven SHS 20 Din. Naročnice
 se plačuje naprej

Štev. 24

V Mariboru, v petek 27. oktobra 1922.

Leto I.

Na delu za ljudstvo.

Proti nam slovenskim demokratom je zadnji čas vstalo nešteto odkritih in tudi potuhnjenih nasprotnikov, ki od vseh strani z vsami mogočimi kalibri streljajo na nas, zlasti pa na naše tri poslance, dr. Kukovca, dr. Žerjavo in Reiserja. Doživeti smo morali žal tudi, da so nam iz lastnih vrst začeli nekateri iz užaljenega samoljubja metati polena pod noge. Ljudje, ki se raje družijo z bančnimi direktorji in raznimi kapitalističnimi rovarji proti nam, nego da bi šli z nami, ki hočemo izvajati v svojem delu naši novi dobi odgovarjajoč gospodarski in socialni program.

Slovenski demokrati imamo v narodni skupščini samo tri zastopnike. Vendar pa ti storijo več za ljudstvo nego ostalih 37 slov. poslancev, zlasti pa več, nego klerikalni, ki jih je petkrat toliko. Klerikalci samo povešajo šobe, uganjajo opozicijo in se vraga brigajo za ljudske koristi. Ker ne morejo pokazati na nikakšne uspehe, zato venomer kričijo in blatijo zlasti nas demokrate, da bi narod ne videl dela svojih naprednih poslancev.

Ali imajo vsi klerikalni polanci pokazati skupaj le del tega, kar je na pr. storil naš poslanec dr. Kukovec kot minister za delavstvo? Koliko dobrih zakonov zlasti v delavskem zavarovanju in pa za invalide je on napravil, ki se še danes v praksi izvajajo in ki jih celo socialisti ne morejo grajati, ker dobro vidijo, da so delavstvu v prid! Njegova zasluga je predvsem tudi, da se prične v kratkem graditi prepotrebna železniška zveza iz Prekmurja v Ormož. Ali naj naštevamo še vse polno drugih uspehov, ki jih je dr. Kukovec izvojeval?

In pogledimo si dalje kot mravljo pridnega dr. Žerjavo. Celotno nasprotniki mu ne morejo odrekati ljubezni in volje do dela, ki mu je že dvakrat tokom par let nakopalo težko bolezen. In vendar ga obsipajo z najgršimi klevetami, on pa dela mirno in vztrajno naprej, ne meneč se za napade nasprotnikov, ker ima — čisto vest.

Ali ne vidimo, kako lepo uspeva njegova zasluga je predvsem tudi, da se Pocenitev živil vidimo dan za dnem v zvezi z zboljšanjem valute. Tudi razno drugo blago je začelo počasi, a vendar le v ceni padati. Dr. Žerjavova zasluga je, če revno ljudstvo ne bo v zimi tako stradalo, kakor bi sicer, če bi ne bil dr. Žerjav začel s svojimi naredbami odločno pobijati draginje. Tudi naši kmetje, ki vsled suše skoro nikjer niso dovolj pridelali in bodo morali živež kupovati, bodo na svoji koži občutili blagodat dr. Žerjavovega dela.

In če končno še vidimo poslanca Reiserja, ki z vso ljubeznijo dela že dolgo časa na tem, da uradništvo pride do boljših časov, potem moramo reči le eno: povejte nam le enega klerikalnega poslanca, ki ima pokazati le toliko uspeha, kolikor je za nohtom črnega.

In vkljub temu ostudna gonja proti našim poslancem in naši stranki. Pa ves trud je prazen. Mi demokrati vemo, komu smo zaupali glasove in jih še bomo; smo razsodni dovolj, da spoznamo namene svetohlincev, ki smatrajo, da je hujskanje in psovanje tudi delo za ljudstvo. Ali se je le kaj malega spremenilo po več ko štiriletnem klerikalnem hujskanju?

Naša stranka in njeni poslanci so se postavili takoj ob začetku v službo države in ljudstva. Šli so v vlado, da delajo za narod. Vedno ne morejo vsega doseči, kakor bi radi, ker je v vladi ne samo naša, ampak so tudi druge stranke, ki marsikak dober predlog demokratov ovržejo. Za plotom lajati in vse križem psovati je seveda lažje nego delati. Ravedni pa smo, kako bi kmet, ki trdo dela od zore do mraka, pognal potepuha, ki bi se poleg njega vlegel v senco in bi ga neprestano psoval, da ne dela prav. Vzel bi bič in bi ga pognal, kamor spada. Tudi naše ljudstvo bo spregledalo in vzelo bič ter lopnilo po tistih, ki samo psujejo in hujskajo, pa nič ne delajo.

nejša in tudi že znatno nižja cene; seveda zaenkrat pred vsem še v veletrgovini. In uspeh ni izostajal; naša valuta je pričela na inozemskih borzah rasti ter se je v kratkem času njena vrednost skoro podvojila. Poleg navedenih odredb pa je uplivalo na porast naše valute tudi še več drugih, manj bistvenih, katerih pa ne bomo navajali posebej. Razen z lastne to je z naše strani, pa se — kar je pri nas manj znano — dela za porast naše valute tudi v inozemstvu, pred vsem pa v Češkoslovaški ter v Italiji. Vzrokov ni težko uganiti.

Tako Češkoslovaška kakor tudi Italija, sta prišli vsled propadanja valut osrednjih in vzhodnih evropskih držav s svoje industrije v silno težaven položaj. Države s šibko valuto, ki so stale poprej v trgovskih stikih s tema dvema državama, v prvi vrsti pa velja to za Jugoslavijo, so vsled valutne diference bile prisiljene prekiniti s temi zvezami ter iskati kritje svojih potreb v državah s slabo ali še slabšo valuto, v našem slučaju v Avstriji ter v Nemčiji. Nekaj časa sta Češkoslovaška in Italija krili izgubo na izvozu industrijskih proizvodov s cenim nabavljanjem živih v Jugoslaviji, ki so bila

vsled naše slabe valute mnogo cenejša nego drugod, z vednim naraščanjem naših notranjih prodajnih cen življenjskim potrebščinam in s padanjem cen n. pr. v Ameriki ter z ureditvijo rednega prometa med Amriko in Evropo pa je odpadlo tudi to, kajti Amerika jim je kljub neprimerno boljši valuti vendar nudila cenejša živila nego Jugoslavija s slabo valuto. Tako je sčasoma prišlo tako daleč, da sta pričeli Češkoslovaška in Italija vsled naše slabe valute občutiti le škodo. S tem pa sta dobili tudi interes na reševanju naše valute in danes vidimo res, da istotako Češkoslovaška kakor tudi Italija delata z vsemi močmi na to, da se naša krona dvigne. Da je to res, je dovolj jasen dokaz že dejstvo, da stoji naša krona v Trstu in v Milanu, kakor tudi deloma v Pragi vedno višje nego n. pr. v Zagrebu, tako da je težko reči, komu je treba pripisati več uspeha na dviganju z naše lastne ali s tuje, pred vsem češke in italijanske strani, pred vsem pravimo za to, ker ti dve državi nista edini, ki imata na tem interes, ampak ga imajo tudi še Francija, Anglija itd.

K vsemu temu pa se pridružuje še tretji vzrok, da naša valuta raste — spekulacija, toda ne naša, ki je našo valuto le ubijala, ampak tokrat tuja, ki jo dviga. Ako prečitamo borzno poročila, posebno curiško, opazimo takoj, da vse ostale valute stoje na gotovi višini, oziroma celo padajo, dočim se edino naša dviga. Tega ne vidimo le mi, ampak vidijo tudi vsi mednarodni valutni spekulanti ter hočejo izkoristiti s tem, da pridno kupujejo naše krone, oziroma dinarje. S tem pa nebotično se bolj vplivajo na dviganje, ker povečujejo povpraševanje. Ta proces se kaže posebno tudi ravno v Italiji ter v Češkoslovaški, pa tudi drugod. To je torej dovolj vzrokov za naraščanje naše valute in tudi za nadaljno zadrževanje naraščanja. Naša valuta se bo dvignila še znatno in bo gotovo dosegla češko, oziroma italijansko. O tem smo lahko brez skrbi. Dviganje naše valute torej ni le začasno, ampak trajno, seveda, ako tega dviganja ne poruši iznenada kak izvanreden dogodek, na kar pa ob danih razmerah skoro ni računati.

Sedaj pa nastane vprašanje, kakšne posledice bo imelo to dviganje? Znano je, da stoji cene n. pr. manufakture, strojev itd., sploh importiranega blaga v tesni zvezi s cenami domačega blaga, pred vsem živih ter da se cene tem poslednjim vedno tudi dvignejo, ako se dvignejo one uvoženega blaga. S padanjem naše valute so se dvigale cene uvoženim predmetom in s tem tudi domačim pridelkom, z naraščanjem domače valute pa bodo cene uvoženega blaga padale in logično seveda tudi domačih produktov. Posledica bo torej padanje cen, uplahnjenje draginje, one more, ki nas je doslej najtežje tlačila. Nastalo bo torej od prejšnjega dočela obratno razmerje. Poprej so spekulanti z zadrževanjem blaga dobičkarili, sedaj pa bodo izgubljali in kdor ne bo znal slediti toku razvoja, bo — zmrazil. To pa bo rodilo živahnjšo konkurenco in novo padanje cen. Tudi glede vlaganja denarja ali najemanja posojil bodo razmerje obratno. Dočim je poprej vsak najraje naložil svoj denar v blago, pred vsem v nepremičnine, (ako bi bil vložil v hranilnico, bi dan za dnem izgubljal, ko je tako dobival), bo sedaj vsak gledal, da se čimprej izloči blaga in nepremičnin, da jih spravi v de-

nar ter ga vloži v hranilnico, da se s tem obvaruje izgube. Istotako ne bo nihče več tako slepo najemal posojil, kakor poprej, ko se je dalo s posojili sijajno dobičkariti, ampak bo vsak gledal, da dolgove čimprej poplača. Posledica tega bo vedno večje ponujanje blaga in nepremičnin in s tem hitro padanje cen na tem polju, plačevanje dolgov in nalaganje v hranilnicah pa bo zopet vrglo obrestne mere ter prezaložilo denarne zavode z denarjem. In ker bo denar vedno pridobival na moralni vrednosti, bo pričela izginjati tudi zapravljenost, ki nas je poleg drugega doslej še največ stala. Z vpadanjem zapravljenosti pa bo pričela zopet rasti tudi moralna vrednost dela in javna morala sploh, čeprav se bodo sorazmerno s cenami nižale seveda tudi plače, toda obratno nego poprej. Poprej je šla draginja pred plačami, sedaj bo šlo pa padanje draginje pred plačami. Delo bo torej tudi faktično pridobivalo in tudi za uradništvo bodo nastali s tem boljši časi.

Skratka prišlo bo ozdravljenje naših poljih. S tem ozdravljenjem bo hitro napredovala pa tudi naša državna konsolidacija in tudi politični kaos bo dobil jasnejše konture zdravega življenja. S tem smo v kratkem pokazali površno na vzroke in posledice naraščanja naše valute, kar pa je seveda bolj teoretično, idealno, dočim se bo resnici razvijal cel proces tako le v glavnem, dočim bodo podrobnosti, posebno poedinih faz morda čisto precej različne. Eno pa je gotovo: najhujše je za nami, bližamo se po dolgi in mučni bolezni končno vendar ozdravljenju.

Politični pregled.

Kumanovske slavnosti so se vršile 24. t. m. v Kumanovem v Srbiji v spomin desetletnice zmage srbske armade nad Turki v balkanski vojni. Ta značaja pri Kumanovem pomenja prvi začetek osvobođenja vsega jugoslovanskega naroda. Slavnosti se je udeležila ogromna množica naroda.

Narodna skupščina je 19. t. m. končala svoje prvo redno zasedanje. Dne 20. t. m. je pričelo drugo zasedanje. Voliti je bilo novo predsedstvo. Ker so se radikalci odločno protivili, da bi bili zopet izvoljeni dr. Ribar, ki se je udeležil kongresa v Zagrebu, je bil izvoljen demokrat dr. Lukinić za predsednika.

* Narodna skupščina bo najbrže po sprejetju uradniškega in invalidskega zakona razpuščena. Nove volitve bodo, kakor je računati, meseca marca 1923.

* Pašić poda demisijo vlade začetkom novembra in sicer sporazumno med demokratskim in radikalnim klubom.

* Iz narodne skupščine. Za podpredsednika sta bila v seji 21. t. m. izvoljena radikalci Vujičić in musliman Karamehmedović, za tajnika pa Rajar (SKS) Janjić (radikal), Vukosavljević (demokrat), Miloradović (zemljoradnik). Seje so zaradi kumanovskih slavnosti do 6. nov. odgodene.

Iz Anglije. Dozdajni min. predsednik Lloyd George (Lojd Žorž), ki je iz za vojne sem v najtežjih časih vodil angleško politiko, je te dni odstopil, ker je ena izmed strank, ki sta bili v vladi združeni, takozvana konservativna stranka, skenila, da bo odslej nastopala samostojno. Novo vlado je sestavil vodja te stranke Bonar Law.

Orientalna konferenca, to je mirovna konferenca s Turki, se bo pričela 13. novembra v Lausani v Švici.

Iz naše stranke.

Sklepi mariborske organizacije dem. stranke.

Dne 18. t. m. je imela krajevna organizacija demokratske stranke v Mariboru sejo, v kateri je po globoki temeljiti razpravi sprejela sledeče sklepe:

I. O položaju demokracije v Sloveniji.

Po podrobnem pretresu vseh dogodkov zadnjega leta je demokratska krajevna organizacija v Mariboru prišla do zaključka, da je oceniti sedajni nastop bivših voditeljev stranke dr. Trillerja in Ravniharja in njih glasilo »Slov. Narod« jednako, kakor svoječasni nastop načelnika klerikalne stranke dr. Šušteršiča zoper njegovo lastno stranko. Vendar smo trdno prepričani, da bode Ljubljčanom stal interes stranke in naroda nad obziri na osebne ambicije bivših uglednih politikov ter se zanesemo na sigurno zmago demokratske stranke tudi v težki borbi za Ljubljano. Mariborska oblastna organizacija, ki je danes popolnoma složna, izjavlja pa, da je danes nujna narodna potreba podrobno lokalno delovanje te organizacije poglobiti in jo obvarovati pred zunanji razdiralnimi vplivi, bodisi iz Ljubljane ali Zagreba ali Beograda.

II. Stališče glede nemške politične organizacije.

Dovoljena ustanovitev nemškega političnega društva za Slovenijo je brez dvoma z ozirom na nekonsolidirane razmere ob severni narodni meji smatrati kot ogroženje državnega interesa nacionalne jugoslovanske države. Priznavajoča državljanske pravice Nemcem individualno, zahteva demokratska organizacija razpust pretrano ustanovljenega nemškega političnega društva, ker z malo izjemo nekaj vasi okoli Apač mariborska pokrajina nima avtohtonega etnično nemškega prebivalstva ter bi politično društvo Nemcev pri danih razmerah moglo ustvariti iredento ob narodni meji in zanetiti sčasoma nevarnost nove vojne. Najsigurnejša obramba pred probujajočim se umetnim nemštvom je močna organizacija demokratske stranke, ki se priznava dosledno k jugoslovanskemu narodnemu edinstvu. Zato predlaga krajevna mariborska demokratska organizacija prihodnjemu zboru zupnikov stranke v mariborski oblasti, da pri politični konstelaciji, ki se razvije v narodni skupščini, ostane v organičnih stikih z ono politično splošno državno skupino, ki najzanesljivejše zajamčuje popolno edinstvo naroda in enostavnost narodne jugoslovanske države.

Zbor zupnikov demokratske stranke za mariborsko oblast je določen na 12. novembra dopoldne, na kar že danes opozarjamo vse cenjene somišljenike.

Domače vesti.

* Občinske volitve v Ljubljani. Demokratska stranka je 18. t. m. postavila kot prva med vsemi strankami svojo kandidatno listo. Nosilec liste je vseučiliški profesor dr. Milan Vidmar, naš slavni šahist. Ostali kandidati so iz vseh stanov, trgovci, obrtniki, posestniki, uradniki, delavci itd. Lista kaže predvsem, da je demokratska stranka stranka malega človeka, dalje pa tudi, da smatra demokratska stranka občinski odbor za gospodarsko in ne za politično korporacijo. Lista je lep dokaz neokrnjene discipline v stranki čez njene notranje sile.

* Minister dr. Žerjav na delu. V prometnem ministrstvu se je vršila 17. t. m. konferenca o zastoju železniškega prometa v Sloveniji, oziroma v področju zagrebške direkcije državnih železnic. Minister dr. Žerjav je zahteval, da se zopet sprejmejo v službo vsi oni železničarji, ki so bili svoj čas pod dr. Korošcem vsled neutemeljenih ovadb po nedolžnem kot komunisti odpuščeni.

— Dr. Žerjav je tudi interveniral pri finančnem ministru, naj se pripravi predlog za popravilo prosvetnega proračuna za Slovenijo, s katerim naj se določijo postavke za nadure profesor-

jem ter za honorar za proučevanje prostih predmetov. Predlog pride pred finančni odbor.

Akcija za miloščinarje. Veliko je v naši državi javnih uslužbencev ter njih vdov in sirot, ki po zakonu nimajo pravice do penzije, žive pa v skrajno slabih razmerah. Dne 24. apr. 1919. je min. svet sklenil, da se jim lahko daje miloščina. Ta sklep pa je ostal med spisi ministrstva financ, kjer se je pa tudi nabralo nad 2000 prošenj za miloščino. Sedaj je te dni podal minister dr. Žerjav v min. svetu poročilo o žalostnih socialnih razmerah vseh teh rodbin in ljudi, ki že leta čakajo na miloščino. Min. svet je sprejel dr. Žerjavov predlog, da se z reševanjem teh prošenj poveri ministrstvu za soc. politiko. Minister dr. Žerjav je imenoval posebno komisijo za reševanje teh prošenj in naročil nujno reševanje. Oddelki ministrstva za soc. politiko pri pokrajinskih upravah so dobili naročilo, naj nemudoma vpošljejo event. še pri njih ležeče prošnje. Pravice do miloščine imajo: 1. vsi za službo onesposobljeni javni uslužbeni, ki so imeli najmanj 3 leta javne službe, predno so postali za službo nesposobni; 2. rodbine padlih ali umrlih javnih nameščenec, ki so imeli najmanj tri leta nepretrgane javne službe od dneva smrti nazaj štete. Miloščina ne sme presegati letno 2000 dinarjev in se določi za vsak slučaj posebej z obzirom na imovino in število še nedoraslih otrok. Načelno dobe miloščino le oni, ki nimajo dohodkov in niso sposobni za delo in sicer sorazmerno po položaju javnega uslužbenca, njegovi takratni plači in velikosti rodbine. Miloščina se daje s kraljevim ukazom na tri leta. Podaljšanje dovoljuje minister za soc. politiko. Če kdo, ki bi bil do miloščine upravičen, še ni zanjo prosil, naj to nemudoma stori.

— Klerikalno časopisje je zadnji čas zagnalo strašen krik proti centralizmu, češ da zapira v Sloveniji takozvane zasilne šole (šole v oddaljenih hribih). Seveda je to laž. Zaprla se ni niti ena zasilna šola, opuščena je tudi misel na restringiranje učnega osebja.

— Mobilizacija nacionalistov na ozemlju ljubljanskega odbora »Orcjunc« je proglašena.

— Razsvetljava potniških vozov. — Polagoma smo se že skoraj navadili, da se vozimo na naših železnih, v nerazsvetljenih vozovih. Mnogo se je o temže pisalo, in kritiziralo in izgledalo je že, da bo ostalo vedno pri starem. Sedaj pa poročajo listi, da so železniška ravnateljstva dobila iz Dunaja večje množine materijala za instalacijo strojev, ki proizvajajo plin za razsvetljavo vagonov. Kakor izvemo, bo najkasneje v enem mesecu že vse urejeno in vsi potniški vozovi razsvetljeni.

— Na dve leti težke ječe je bil 18. t. m. pred sodiščem v Osijeku obsojen lastnički župnik Lesni radi posiljevanja in seksualnega zapeljevanja nedoletnih deklic.

— Za zgradbo moščanske šole v Žaleu se je zadnji čas začel kazati živahen interes v prizadetih občinah. Stroški so proračunani na eden in tričetrt milijona kron, 70% te vsote je z izjavami občin, denarnih zavodov itd. že zagotovljenih.

* Bivši ameriški predsednik Wilson leži na smrtni postelji. Paraliza napreduje, bolezen se slabša od dne do dne. Katastrofa je neizogibna.

— Od Sv. Jakoba v Slov. gov. smo prejeli od tamošnjih invalidov oster dopis o obči slugi K. V., ki ni hotel sprejeti nekega važnega oznanila invalida, da bi ga razglasil pri cerkvi, če tudi se mu je hotelo, kakor je potrebno, plačati. Mislimo, da tako omalovaževanje onih, ki so žrtve nesrečne vojne, s strani obč. organov pač ni na mestu. Naspromptno smo mnenja, da je treba nesrečnikom po močeh iti na roko.

— Napad z nožem na cesti. Ko je 18. t. m. ob 7. uri zvečer v Ivanjkoveh poslovdja g. Lovra Petovarja g. Weber šel iz trgovine po glavni cesti v svoje stanovanje, ga je nekdo napadel z nožem in težko ranil. Napadalec klobuk so našli in lopova zasledujejo.

— Klerikalno časopisje ne more dovolj napisati o tem, kako prosvetni minister daje štipendije samo srbskim visokošolcem. Sedaj pa so razne dijaške organizacije nastopile proti tej gonjski podatki, iz katerih je razvidno, da sta

na Češkoslovaškem dve tretjini državnih štipendistov Hrvatov in Slovencev, v Nemški Avstriji pa je od 129 drž. štipendistov eden iz Srbije. Klerikalni listi — to stavimo! — tega ne bodo povedali svojim brumnim »bravcem«.

— Plemenit dar. Predelavec v celjski cinkarni g. J. Korošec je podedoval po svojem sinu, ki je v Ameriki umrl, večjo svoto dolarjev. Od tega je izročil 50.000 kron celjski okoliški občini kot ustanovo za najpotrebnejše reveže, po 25.000 K pa je naklonil Dijaški kuhinji in Dijaškemu podpornemu društvu. — Vsega posnemanja vredna plemenitost!

— Spomenik vrlomu možu. Slovensko učiteljstvo je na celjskem okoliškem pokopališču dalo postaviti enemu svojih prvobojevnikov, nadučitelju Arminu Gradišniku, spomenik iz penelatosivega apnenca. Gradišnik je umrl 2. jan. 1921. Bil je jeklen, neupogljiv značaj, kakoršnih imamo malo v naši sredini.

— Zemljevid Jugoslavije za vse šole izda prosvetno ministrstvo.

— Boj stenicam je napovedal ljubljanski mestni fizikat. Bi tudi v Mariboru bilo na mestu.

— Povišanje orožniških draginjskih doklad. Na predlog ministra g. dr. Žerjava je finančni odbor 19. t. m. sprejel načrt, da se na osnovi čl. 51 zakona o draginjskih dokladah povišajo draginjske doklade orožnikom. V Sloveniji se bodo povišale od 400 na 600 Din. mesečno.

— Iz maščevanja hišo zažgal je v neki vasi v Istri Milan Bragar, 26-letni fant, svojemu bratranecu 27 letnemu Antonu Hapelju, ker je njun stric, premožen kmet, zapustil svoje premoženje Hapelju in ne Bragarju. Požigalca so peljali v zapor.

m 3 milijone litrov vina se popije na leto v Mariboru, to je krog 300 litrov na osebo. K temu pride pa še seveda ravnotoliko piva in primerna količina žganja in drugih opojnih pijač. G. župan je smatral pri večrajšnji seji za potrebno, javno konstatirati, da ni res, da je Maribor mesto pijančkov, češ, da se ne spije več kakor drugod. To morda res, vendar pa številke same povedo jasno dovolj, da se spije v Mariboru ogromno mnogo. Če računamo liter vina po 40 K, pivo po 20 K, je to 180 milijonov kron na leto. Koliko koristnega bi se lahko ustvarilo s tem denarjem, ki se izda samo za nesrečni alkohol.

— Amerikanska mast. Oddelček za socialno politiko pokrajinska uprava v Ljubljani odsek za javno pomoč razglasa: »Gospodarska zveza« v Ljubljani prodaja dobro amerikansko svinjsko mast po 104 K za 1 kg na debelo.

— Povratek Wranglovcev v Rusijo. Kakor se poroča iz Moskve, so pogajanja med Nansenom in ljudskim komisarjem za zunanje zadeve glede povratka Wranglovih vojakov v Rusijo uspela in je dosežen sporazum. Vrše se vse priprave za sprejem teh emigrantov. V kratkem se pričakuje prvi transport ki bo obsegal krog 20.000 Wranglovcev, vojakov in častnikov.

— Lov za tatov. V hlevu Ivana Časa v St. Ilju pod Turjakom je v noči na 15. okt. prenočeval neki tujec, kateri se je izdal za konjskega trgovca. Ta trgovec je bil od posestnika na zajutrk povabljen, katerega je pa isti s pripombo odklonil, češ da se mu na kupčijo zelo mudi in da ni zajutrk potreben. Med časom, ko so drugi zajutrkovali, je imenovani v hlevu priliko uporabil in je svoje raztrgane čevlje zamenjal z novimi, kateri so bili last hlapca Batiča, in naglo odšel. Batič je tatvino takoj zapazil in je v društvu več fantov tujca zasledoval. Ko se je zasledovalec posrečilo tujca zagledati so začeli kričati glej ga! glej ga! ga že imamo! nakar jo je tujec s trčičim korakom v hosto zavil, zasledovalci so se pa žalostni vrnili, ker ga niso mogli več najti.

— Samomor zaradi slabega vremena. Te dni se je v Šaloveh pri Središču obesil kmet J. Malec. Pred smrtjo je dejal, da ga preveč jezi sedanje deževno vreme in se radiši obesi, kakor da čaka na lepše dni. Drugi dan so ga našli mrtvega.

— Trgatev v Ljutomerskih goricah. Iz Ljutomerskih goric nam pišejo: Deževno vreme, ki traja skoraj dva meseca, nas zelo moti pri letošnji trgatvi.

Vinogradniki so odlašali od dne do dne, upajoč, da se bo vreme izboljšalo, ker pa očitno ni nobenega izgleda, so začeli vsepovsod brati. Taka trgatve seveda ni prijetna in tako so najlepši dnevi v naših krajih — dnevi trgatve — izgubili ves svoj čar. Pridelak ne more tekmovali z lanskim, po količini pa ga prekaša — pač zasluga preobilne vlage. Manjši vinogradniki so v hudi zadregi zaradi posede. Mnogi imajo posede le za največjo silo, ker so v prejšnjih letih prodajali kar od stiskalnice. Letos je pridelak obilnejši kot so pričakovali, povrh tega pa ni kupev. V takih letih se celo najkonzervativnejši vinogradnik zaveda, da mu je potrebna organizacija, ki mu edina lahko priskoči na pomoč. Cene letošnjega vinskega mošta le redkokdaj presega 18 K. Manjši posestniki bi prodali ceneje, samo da pridejo iz zadrege za posodo. — Deževno vreme ima tudi sicer slabe posledice. Sadni pridelak še ni popravljen, krompir je večinoma še v zemlji; ajda, ki je letos v naših krajih bogato obrodila, je le tupatam požeta, ne more pa se posušiti, da bi jo spravili v sklednje. Ceste so zelo slabe; voda je odnesla ves prodec in na nižje ležečih mestih je nastalo globoko blato. Promet, ki je ob tem času najživahnejši, je zelo otežkočen. Naši kmetje gledajo s skrbjo v prihodnje leto, ker bo sedanje deževje zavleklo jesensko setev, katero bo po vsej vrjetnosti preprečila zgodnja zima v novembru.

— Občinske volitve v Dravogradu so razpisane na 10. decembra. Nasproti si stojite narodno-napredna in narodno-socialna stranka. Zadnjič so bile obč. volitve 1. 1911. Takrat je bil županom izvoljen nemški učitelj Voglar.

— Tatvina v Dravogradu. V noči na 20. t. m. je bilo v hotelu »Korotan« prenočujočim lesnim trgovcem in sicer: Adalbertu Krež, Radu Jekanović in Božidar Popović — zadnja dva Srba — iz sobe, kjer so vsi trije prenočevali, po nepoznatih uzmovičih ukradeno 9270 dinarjev in deloma obleka in obuvalo, katero so zraven sebe v spalnici srekli. Ni izključeno, da je izvedel tatvino kateri izmed hišnih prebivalcev, kajti hiša se je našla zjutraj zaprta in ni bilo nobenega sledu, da je dospel storilec od zunaj v hišo. Orožništvo je tako uzmoviče intenzivno zasledovalo, kar pa je do sedaj ostalo brezuspešno.

m Osebna vest. Gospod dr. Ljudevit Brence, predstojnik pristojbinskega oddelka pri tukajšnjem finančnem ravnateljstvu, je imenovan predstojnikom oddelka za cenzuro pristojbin in taks pri delegaciji ministra financ v Ljubljani. Z njim izgubi mariborska podružnica Slov. plan. društva svojega aginoga načelnika.

m Neverjetna surovost. V soboto dne 21. t. m. po polnoči je pet graničarjev pri Frančiškanski cerkvi v Mariboru brez vzroka napadlo samotnega hodeca na ulici pod ničevno pretvezo, da jih je razžalil, pobili so ga na tla in ga na tleh suvali in pretepali, dokler ni na obupen krik napadenega prihitel redar ter ga rešil iz opasnega položaja. Tu pa so se obrnil ves srd razjarjenih junakov proti redarju, ki jim je iztrgal žrtev iz rok, in navalili so s krikom in vikom z bodaji v roki nanj in na civilnega stražnika, ki je ravno vršil službo na Aleksandrovi cesti in prihitel redarju na pomoč. Redar je bil prisiljen rabiti sabljo in bi se bil težko obranil, ko bi mu ne bili prihiteli štirje drugi redarji na pomoč, katerim se je posrečilo spraviti tri od napadalec na sražnico v svrhu ugotovitve indentitete, dva graničarja pa sta pobegnila. Skrajni čas je že, da se napravi konec takim in podobnim ekscesom ljudi, ki se pretepajo po Mariboru in napadajo mirne pasante. Žalostno je, da mora državna varnostna oblast čistiti mirno prebivalstvo pred surovimi napadi podivjanih junakov, ki so tudi državni nastavljenici; da s tem ugled in avtoriteta države in državnih oblasti ne more pridobiti, je pač vsakemu jasno. Zahtevamo in pričakujemo, da se bodo zadeva od kompetentnih oblasti natančno preiskala, krivci pa primerno kaznovali.

— Tatvina. V noči od 8. do 9. oktobra 1922. je bilo posestniku Mayerju iz Plača vlomljeno v pralnico in iz njega

pokrađeno v vrednosti okoli 3000 K. Storilci Anton Krebs iz Nemške Avstrije in njegova ljubica Terezija Skerbis, dekla pri Mayerju, so bili od orož. postaje Zg. Kungota s pomočjo orož. postaje Gomilce v N. A. izsledeni ter prvi v Gomilcah, ona pa na Plaču aretirani in pristojnim sodnijam oddani.

Vzrok letošnje hude suše so dognali po dolgem premišljevanju modrijani okrog »Bogoljubca«, ki naznanja svojim »bravcem«, da je letos ljubi Bog šibal naše verno ljudstvo s sušo zato, ker nekaterniki niso posvečevali nedelji, ampak celo v nedeljo popoldne klepali kose, kosili in sušili ter opravljali še druge nujne gospodarske opravke. Pekel in hudič že se pride za te pregrehe! Ker kot dobri krisjani ne želimo, da bi prečastita duhovščina z nami vred delila peklenške muke, ji svetujemo, naj nam čimprej vrne na zbircah priberačeno seno in otavo, ki smo jo bili primorani spravljati v posvečenih dneh, kajti kazen bo gotovo pravična za obe stranki, tudi za ono, ki žakelj drži. Vsled neprestanega deževja — druge »šibe božje« — se vrši letos vinska trgatega in prešanje tudi po nedeljah. Farizeji, bodite dosledni, in izogibajte se s svojimi brentami naših vinskih hramov, v svetek in petek!

— Posilstvo Sletnega dekleta. Dne 15. oktobra 1922. je graničar Safran Kraljevički napadel na cesti pri Sv. Križu nad Mariborom 8-letno hčerko Angelo posestnika Pajtlarja iz Sv. Križa in jo posilil. Storilec je bil od orož. postaje Zg. Sv. Kungota izsleden in dne 20. oktobra aretiran ter vojaški komandi v Mariboru oddan.

— Razveseljiv uspeh izobraževalne dela. V lanskem »Tabornu« smo prinesli obširnejše poročilo o večerni šoli za odrasle, ki jo je odprl v Sarajevu novinar, bivši profesor Vidaković. To šolo, v kateri se je predavalo vse srednješolske predmete, so obiskovali večinoma delavci. Te dni so štirje obiskovalci Vidakovičeve večerne šole položili maturo na sarajevski veliki realki in se vpisali na visoko tehnično šolo v Beogradu. Prihodnje leto bo zapustilo to šolo dvanajst maturantov, vsi brez običajne srednješolske izobrazbe.

— V Slivnici pri Mariboru prirodi v nedeljo dne 5. novembra ob pol štirih popoldne v prostorih Društvenega doma dramski odsek Jugoslov. Maticice (Maribor) zanimivo prireditev. Na sporedu je med drugim vpriporitev žaloigre »Ivana« in splošno priljubljena burka iz vojaškega življenja »Kakršen gospod, tak sluga.« Ker nam ta prireditev obeta obilo zabavnega kakor tudi moralnega učinka, pričakujemo zlasti še z ozirom na čisti dobiček v prid »Jugoslovenski Maticici«, kar najštevnejše udeležbe.

— Povedom kumanovskih svečanostih so bili odlikovani vsi narodni poslanci z redom Sv. Save 4. stopnje.

— Osebne vesti. Okr. zdravniki dr. Vladimir Vrečko v Ptuj, dr. Jos. Krnšak v Konjicah in dr. Fr. Gerlovič v Brežicah so imenovani za višje okr. zdravnike na dozdajnih službenih mestih.

Ptujske vesti.

Drugi kmetijski gospodinjški tečaj se vrši v Velovleku na posestvu gosp. Antona Kovačeca. Pričetek je 15. nov. t. l. Kmečka dekleta, ki so stara nad osemnajst let, in gospodje, ki žele obiskati tečaj, naj se takoj javijo pri g. Kovačecu. Tečaj konča s koncem tega leta. Pogoji za vstop so slični kakor prvokrat.

Koroške novice.

— Smrtna kosa. V Bajtišah pri Borovljah je umrl dne 12. t. m. g. Ivan Žerjav, priden in vesten gospodar ter zaveden Slovenec. Pred plebiscitom je imel tudi gostilno, katero pa je moral po zasedbi Nemcev zapreti. Blag mu spomin!

Prva slovenska manjšinska šola na Koroškem se otvori v »nemškem« Velikoven. To je prva šola, ki jo dobe Slovenci na Koroškem od avstrijske vlade, toda to še le vsled pritožbe na zvezo narodov, od katere je dobila vlada primeren namigljaj. Seveda skušajo razni nemčurji in posilnemei naše ljudi odvrniti od te šole, češ, da se otroci ne bodo ničesar naučili itd. Dosegli s tem

ne bodo nič, k večjemu to, da bodo morali vsled prevelikega števila slovenskih otrok v kratkem otvoriti še eno slovensko šolo. Kakor poroča »Koroški Slovenec«, se otvori tudi v št. Jakobu v Rožu slovenska šola.

Kako se deli pravica na Koroškem. Nekemu Slovincu v Holbičah sta dva nemčurja poneli polomila plot pri vrtu. Oškodovani jih je naznanil državnemu pravdnistvu ter zahteval kaznovanje in odškodnino. Toda državno pravdnistvo, mu je odgovorilo, da to ni nič kaznjivega. Kmalu na to pa je nek drug nemčur tožil ženo tega posestnika, ker je označila njegovo postopanje »faloterijo«. In glej! Obsojena je bila na 100.000 K globe in 30.000 K sodnih stroškov. Tako se reže na Koroškem Slovincem kruh pravice! In pri nas? Šole, društva, veselice, zabave, vse se dopušča Nemcem. Pred zakonom so popolnoma enakopravni državljani!

Prevalje. 10. oktobra se je zbrala na poziv »Kola jugoslov. sester« vsa tukajšnja inteligenca, da se na dostojen način spomni zaslužjenih bratov na Koroškem. Učitelj Ivo Močnik nam je v izbranih besedah in izbornim primerom predočil žalostni dan glasovanja ter navedel nekaj drastičnih slučajev o delovanju glasovalne komisije. Učitelj Drag. Doberšek je označil pota, katera treba hoditi, da dosežemo cilj, ki smo si ga stavili — svoboden Korotan. Žel, uradnik Fr. Petek se je spomnil osvoboditelja Mežiške doline, nadporočnika Malgaja. Carinski aradnik Edo Črems pa je na primeren način ožigeral narodno mlačnost gotovih stanov — posebno uniformiranih. V odmorih je sviral orkester pevskega in godbenega društva iz Guštanja in pel prevaljski pevski zbor. Kolo jugoslov. sester je skrbelo za čaj in sladkosti, gostilničar g. Štangl pa z dobrim vinom. Tako nam je dal večer nove spodbude za delo za naše brate onstran meja, dokler ne zasije solnce svobode tudi nad tuznim Korotanom.

Guštanj. Glede zadnjega dopisa o trgovcu Ruđ. Brunduli moramo ugotoviti: Dopis je bil zakasnen in je cena sladkorja v času, ko je izšel, že padla od 92 na 90 K. Cena masti ni bila 186, ampak 168 K, kar je očitno tiskovna pomota. To resnici na ljubo popravljamo.

Dopisi.

Sv. Peter pri Mariboru. Iznebili smo se — hvala Bogu! — pred kratkim nepotrebne ter vsem zdravstvenim in stavbenim predpisom nasprotujoče gostilne. Kakor pa doznavamo, se poteguje novi posestnik za podelitev koncesije v istih prostorih. Občinsko predstojništvo ga podpira iz enostavnega razloga, ker si je le-ta znal pridobiti župana na svojo stran. Ker pa pri podelitvi gostilniških koncesij vendar končne besede nima župan, ki gleda, da svoje vino dobro proda, opozarjamo politično oblast, naj se ne da pregovoriti in naj brez komisijonelega pregleda prostorov ne izda koncesijske listine. Našim krajevnim potrebam itak zadostajajo popolnoma tri prav primerno porazdeljene gostilne, ki si bodo znale pridobiti tudi iz Maribora obilo izletnikov. Domačim preprijljivim fantom pa bo prihranjena marsikatera buja ali rana, ako bo v kraju ena gostilna manj.

— Dolgoše. Dne 20. t. m. je umrla v visoki starosti ga. Terezija Partlič. Bila je dobrodušna žena, pravi tip bogate kmetice Ptujkega polja.

— Iz Zrkovc. Dne 20. t. m. je umrl g. Fran Wretzel, posestnik in večletni član občinskega odbora in krajnega šolskega sveta pri D. M. v Brezju. V zadnjem času so ga posebno jezile pravde, ki mu jih je nakopal bivši gerent Rebernik. Naj spava v miru!

— Iz Brezja. Ako na Ptujskem polju oboli posestniku živinče, potem je po njegovem prepričanju bolezen zakrivil tisti človek, ki prvi pride (stopi) med zdravljenjem na dvorišče. Po tej »stari kmečki dogmi« smo dobili v zadnjem času tudi v Brezju »copernika«. Hus, hus, ti si imel prav!

Slov. Bistrica. Dne 17. t. m. se je v parni žagi tvrdke Antolič & Tominc smrtno ponesrečil tankaj uslužbeni 17letni Brenc. Stroj mu je odtrgal desno roko in mu prizadel še mnogo drugih poškodb, katerim je še isti dan

podlegel. Njegova zadnja želja je bila, da ga duhovnik previdi s sv. zakramenti in pripravi za večno pot. Hoteč njegovi želji ugoditi, so poslali takoj po duhovnika in pripraviti vse potrebno za njegov prihod. A čujte in strmitel! Zaman je bil klic umirajočega, kajti navzlic temu, da so tukaj kar trije »Kristusovi namestniki«, so odšli vsi v vinograde. Komentar nepotreben.

Konjice. V odbor nemškonacionalnega društva je zlezal tudi naš neizogibni nemškonavdahnjeni mlinar Joh. Bezenšek ali Wesenscheegg — kakor se podpisuje. Mož je bil pred vojno na bobnu. Kakor vsem nemškim hajskačem, tudi temu ni trebalo v vojno in ko so slovenski fantje in možje krvaveli na fronti, je Bezenšek kupčeval in bogatel. V Jugoslaviji seveda pa še je šlo boljše in tako je danes mož bogat. Ker je zrastel v spodnještajerskem nemčurskem močvirju, je naravno, da boče za zahvalo zato, da ga je Jugoslavija izpitala, delal proti državi. Ko bi le slovenski denar ti naši »Nemci« tudi tako sovražili, kakor sovražijo naš jezik. V Konjicah je še obilo smeti! Po čegavi krivdi?

Solčava. 19letnega Matijo Podbrežnika, sina-odince veleposestnika p. d. Podbrežnika, čigar posestvo leži tik pred vhomod v Logarsko dolino je zgrabil mlatilni stroj ter ga zavrtel z velikansko silo parkrat okrog, predno so ga mogli ustaviti. Prehudim poškodbam je drugi dan podlegel ter so ga pokopali pretečeno sredo.

Gospodarstvo.

Kako je pitati svinje po prvi skotitvi.

Svoj čas mi je pravil ugleden graščak, da se najbolj izplača prasičereja v tem slučaju, ako se svinjo-mladico najprej pripusti, potem pa po prvi skotitvi opita. Tako dobimo od nje najprej praseta in potem še isto leto opitano svinjo. Na prvi pogled je imel mož prav, toda če pomislimo na posledice take reje, jo moramo obsojati, ker je naravnost kvarna za napredek prasičereje.

Pred vsem ne gre da bi uničevali mlade svinje, ki se v svoji plemenski rodovitosti in vrednosti niti razvile niso in da bi odgajali za pleme sploh le praseta od tistih prvesnic ali mladice. Na ta način nam mora vsa reja opešati. Praseta iz prvega gnezda sploh niso tako dobra za pleme kakor iz poznejših gnezd, to pa iz enostavnega vzroka, ker so navadno manj razvita in poleg tega manj plodovita. Če svinja sama ni dosti razvita — in to se pri nas lahko opazuje, ker se mladice rade prezgodaj pripuščajo — potem tudi prva praseta ne morejo biti krepko razvita. To je jasno. Plemenska svinja se razvije stoprav v starosti 1½ do 2 let, tedaj z drugim gnezdom, in daje v tem času in pozneje najboljša praseta za pleme. Drugič je pa znano, da se spozna vrednost plemenske svinje in njeno rodovitnost navadno šele z drugim porodom.

Ako bi rabili za pleme edinofo mladice, potem nam mora reja sčasoma opešati. Dobivali bi maloštevilne in zanikarne mladice, ki bi bili nesposobni za pleme. Zaradi tega se take reje niso še nikjer poprijeli razen posamezni špekulanti, ki so sploh premalo zavedni, ali pa posamezni posestniki po krajih, kjer ni reja prasnih svinj udomačena in kjer manjka zaradi tega tudi potrebnih merjasecev, in kjer hočejo posamezni posestniki pomagati do prireje praset vendarle na ta način, da kupujejo že oplemenjene mlade svinje, katere morajo nazadnje opitati, ker ni prilike, da bi jih vnovič vodili po plemenu.

Svinja mladica naj se po prvem skotenju opita le takrat, če ni dobra za pleme, bodisi da je premalo rodovita, bodisi da je premalo skrbna dojka in mati. Dobra in rodovita mladica pa naj se pusti nadalje za pleme, ker daje z drugim in s poznejšimi gnezdi najboljše materijal za napredek naše prasičereje.

Tržne cene v Mariboru

dne 15. oktobra 1922. (Cene v dinarjih.)

1. Meso: Govedina I—III 16—12, sveži jezik 15—, vampi 7, pljuča 5—, ledvice 15—, gobec —, možgani 15—, parklji 6—, vitne 12—, loj 15—. — Teletina I—II 16—17, jetra

16—, pljuča 16—, ledvice ——. — Svinjetina prašičje meso 20—25, salo 37—00, čreva mas 30—00, pljuča 8—10, jetra 10—12, ledvice 20— glava 13—, noge 7—00, slanina sveža 32—50—35 papirirana 39—, prekajena 39—, mast 38—40 prekajeno meso 32—50, prekajene noge 7—, prekajen jezik 31—, prekajena glava 13—. — Drobnica: Kostrunovo meso —, jagnetina —, kozje meso —, kozlički —.

2. Klobase: krakovske 41—, debrecinske 24—, brunšviške 19—21, pariške 20—, posebne 20—, safalade 20—, hrenovke 23—, kranjske sveže —, prekajene 5—8, meseni sir 20—, poljske salame —, pretisnjene klobase —.

3. Konjsko meso: I 8—, II 7—.

4. Kože: konjske, komad 125—, gove 15—, telečje 17—50, svinjske 0—, usnje gornje 100—150, podplati 125—

5. Perutnina: Piščanec majhen 16—, večji 20—, kokoš 32—36, raca 15—20, gos 45 do 50, golob 8—10 zajec domač (majhen) 8—, zajec domač (večji) 17—.

6. Divjačina: Zajec komad —, srne kg —.

7. Ribe: Karpi —, belice 6—, ščuke —, žabe (komad) —, raki (komad) —.

8. Mlečni izdelki: mleko (liter) 3 do 350, surovo maslo (kg) 40—, čajno maslo 42—, maslo —, sir ementalški 115—, pol-entalški 60—, trapistni 30—35, groyerski 40—, tilski 40—, parmezan 125—, sirček (komad) 7—00, jajca (komad) 175—200.

9. Pijača: Vino novo 10—14, vino staro 10—12, pivo 5—50, stekl. pive 275, žganje 30—40.

10. Kruh: Bel (kg) 7—00, črn 6—00, ržen —, zemlja (4¼, dkg) komad 0—50, mlečni kruh —.

11. Sadje: Jabolka 3—00, marelice 0—, breskve 3—, hruške 4—00, slive suhe —, limone (komad) 0—75—1—50, mandeljni 50, kostanj surovi 1—50—2, kostanj pečeni 5—6, orehi —, orehi luščeni 35—

12. Specerijsko blago: Kava I 52—, II 42—00, kava pražena I 60—, II 40—50, riž 9—12, sol 4—00, poper cel 40—, poper mlet 35—00, paprika 40—50, testenine 14, sladkor v kristalu 16—, sladkor v kockah 18—50, kvas 17—50, skrob pšeničen 15—, rižev 25—, kis navadni (liter) 1—50, vinski 3—00, olje namizno 28, bučno 40—43, špirit denat. 15—, mlo 16—17.

13. Zito: Pšenica 4—50, rž 3—50, ječmen 4—, oves 4—, kornuza 4—50, proso 4—50, ajda —, fižol navadni 4—5, fižol rajni —, grah —, leča —.

14. Mlevski izdelki: Pšenična moka 0 7—, 1 6—50, 2 —, 6 6—00, kaša —, ješprenj 6—25, otrobi 3—00, koruzna moka 4—50, koruzni zдроб 6—50, pšenični zдроб 8—50, ječmenova moka —, ajdova moka 1 8—50, 2 —, ajdova kaša (liter) 0—, ržena kava 10—15—, cikorija 18—.

15. Krma: Seno sladko 205—225—00, seno kisló —, otava —, detelja —, ovsena slama 125—00, pšenična slama —, ržena slama — (za 100 kg).

16. Kurivo: Drva trda 175—00, mehka 140— (za m³), premog, trboveljski 40—50, velenjski 26—50, oglje 1—50, koks 1—75 (za 100 kg), petrolej 7—, bencin 20—, karbid 4—50, sveča 16—.

17. Zelenjava in podzemljice: salata glavna (kg) 1—, strunata —, endivija 1—25—1—50, zelje pozno (kg) 1—50, karfižola (komad) 5—6, špargeljni šopek —, kupček spinade 100 kumare komad —, jedilne buče komad 1—50—2, grah luščen (liter) —, fižol v strožu kupček —, peteršilj šopek 0—25, zelena šopek 0—25, čebule 6—7, česen 10, pora (komad) 0—25, korenje vrtno 0—25, zelenjava za kuho (šopek) 0—25, rdeča pesa (komad) 0—50, koleraba podzemljica (komad) 0—50, krompir zgodnji (kg) 1—25—2, krompir pozni (kg) 125—2, hren 5—, zelje kisló 6—, repa kislá 2—

g Tržne cene v Celju so bile 15. t. m. sledeče: govedina v mesnicah 48 in 56 K, na trgu 36 in 44 K; teletina 60 in 64 K, svinjina 88 in 96 K, ameriška slanina 116 K, domača 144 K, amer. mast 124 K, domača 160 K, majhen piščanec 40 K, večji 60 K, kokoš 90—100 K, petelin 100 K, raca 120 K, gos 250 K, divji zajec 150 K, liter mleka 12 K, 1 kg surovega masla 128 K, čajnega masla 160 K, masla 160 K, eno jajce 7 K, staro vino 44—60 K, novo 32—44 K, pivo 24 K, žganje 100 K, 1 kg belega kruha 28 K, črnega 24 K, mala zemlja 2 K, velika 4 K, 1 kg jabolka 12—16 K, hruška 10—24 K, kostanjev 10 K, liter orehov 12 K, moka št. 0 K 26.80, št. 2 K 25.40, št. 4 K 23.80, št. 6 K 21.60, koruzna 18 K, koruzni zдроб 21 K, pšen. zдроб 27.80 K, ajdova moka 30 in 34 K.

g **Cene kuriva v Celju.** Premog črni 1 q K 152, rujava K 80; 1 m³ trdih drv K 500, 100 kg K 140, 1 m³ mehkih drv K 400, 100 kg K 100.

g **Cena krme v Celju.** 1 met. st. sladkega sena K 900, polsladkega K 800, kislega K 700, slame K 400—500.

g **Cena zelenjave in gob v Celju.** 1 kos glavnote solate K 2—6, endivije K 2—6, 1 kg poznega zelja 8—10 K, ohrovt 12 K, 1 kos kolerabe 1—2 K, 1 kg špinata 12 K, paradižnikov 7 K, 1 kumara 4—8 K, 1 buča 2—8 K, 1 krožnik fižola 10 K, 1 kg čebule 24—26 K, česna 35—45 K, 1 kg krompirja na debelo 7 K, na drobno 8 K, 1 repa 1 K, 1 krožnik kisle repe 5—6 K, 1 globanja 2 K, 1 kg suhih gob 40—60 K.

g **Zagrebski trg 19. okt.** V kronah po 100 kg postavno bačka odn. vojvodinska postaja notirajo: pšenica 1350, koruza rumena 1200, rž 1200, ječmen za pivovarne 1400, za krmu 1300, oves 1200, moka pšenična št. 0 2000—2300, 2 1900—2200, 4 1800—2100. Tendence stagnira.

g **Produktna borza v Novem Sadu,** 23. oktobra: pšenica: bačka 325, sremska 328; ječmen: bački 250, sremski 255; oves: bački 225, sremski 230; koruza: bačka 260, sremska 265; fižol: (novi) beli 305, pisani 300; moka: (z vrečo) št. 0. bačka 475, za kuho 450, krušna št. 6 — 400; otrobi: pšenični 125; mast: svinjska ab Bačka 28; zelje: glavnote bako 70; orehi: bosanski 500; čebula 300; Tendence nestalna.

t **Uvoz jugoslovenskega vina v Čehoslovaško.** Ministrstvo trgovine in industrije obvešča trgovsko zbornico, da je po sklenjeni specijelni trgovski pogodbi med našo kraljevino in čehoslovaško republiko dovoljen uvoz 150 hl vina na Čehoslovaško in sicer brez obveze za odkup enake količine vina čehoslovaške proveniencije. Uvoz navedene količine vina na Češko se vrši na podlagi uvoznih dovoljenj, ki jih izdaja čehoslovaško trgovsko ministrstvo. Dovoljenja se dajejo samo domačim t. j. tvrdkam, ki imajo sedež na Češkem. — Ministerstvo priporoča da stopijo naši vinski eksporterji v stik s čehoslovaškimi tvrdkami, da bi se mogel gornji kontingent v polni meri izkoristiti in da bi naša vina pridobila tudi za bodočnost čehoslovaški trg. Zato se priporoča izvoznikom, da eksportirajo le najboljše kvalitete vina.

g **Občni zbor Kmetijske družbe za Slavonijo** se vrši dne 8. nov. t. l. ob 10. uri dop. v dvorani Mestnega doma v Ljubljani. Na dnevnem redu je volitev predsedništva in nekaterih članov glavnega odbora, poročilo za l. 1921., proračun za l. 1922. itd.

g **Uvoz inozemskih vin,** ki vsebujejo nad 13 stopinj alkohola, je prepovedala 19. t. m. švicarska vlada.

— **Pobijanje draginje.** V finančnem ministrstvu se je vršila te dni konferenca z zastopniki ministrstva za socialno politiko glede pobijanja draginje. Med ostalimi ukrepi se je sklenilo, da se bo izvršila po vseh trgovinah kontrola, za koliko so trgovci tekom zadnjega meseca znižali cene. Onim trgovcem, ki kljub naraščanju naše valute niso temu primerno znižali cen, se v bodoče ne bodo izdala dovoljenja za nakup deviz. Razen tega je bil sprejet predlog, da se dovoli nakup deviz samo v onem iznosu, ki bo odgovarjal za odmero davkov prijavljenemu premoženju odnosno prometu dotičnega trgov-

ca. Na ta način upa ministrstvo za socialno politiko vplivati na padanje cen ne samo živlom, temveč tudi ostalih življenskih potrebščin, manufakture itd.

g **Državna kmetijska šola v Št. Jurju ob južni železnici.** (Nezadosten obisk.) Za prihodnji limesečni tečaj se je priglasilo premalo učencev. Slabo znamenje časa, da zanimanje za kmetijsko strokovno izobrazbo stalno pada. Prej je bilo vedno dovolj prosilcev, da se je moglo sprejeti le najbolj izbrane. Sedaj se ne spravi niti polno število, dasiravno je ta zavod posebno praktično urejen in nudi ravno v razmeroma kratki učni dobi kmečkemu naraščanju posebne ugodnosti. Kaj se toraj zahtevajo še nove kmetijske šole, dokler ne znajo kmetje obstoječih dovolj ceniti?! Menda je maloštevilni prijavi kriva povišana oskrbnina? Tista pa niti ne odgovarja današnjim cenam. Tri kure nanesejo na leto v jajcih toliko vrednosti, kolikor znaša ta celoletna oskrbnina. Menda je nesimpatična kolektivna za prošnje? To je pač predpis. Prošnje, ki niso kolektivne s 14 Din. se ne smejo vpoštevati. Največ bode krivo pomanjkanje delavcev na kmetih, oziroma visoke mezde. Prihodnost zahteva žrtve v tem oziru. Bližajo se časi in razmere, ko bodo duševne zmognosti zopet bolj odločilne nego fizično delo, najbrž bolj kakor kdaj prej. Prevdaren kmečki oče naj bi torej žrtvoval za jedno leto vrednost dela svojega sina. Ker je do sedaj še pre malo učencev prijavljenih se podaljša rok za prijave in se sprejemajo pa le kolektivne prošnje celo še do 10. novembra.

g **Žetev v Ameriki.** Po zadnjih vesteh se računa, da se bo letos pridelalo v Ameriki 2.805 milijonov bušljev koruze, žetev zimskega žita znaša 552 milijonov, letnega žita pa 288 milijonov bušljev. Ovsu se je pridelalo 1,265 milijonov bušljev.

g **Uvoz živine iz Rumunije prepovedan.** Ministrstvo za poljedelstvo je z ozirom na vladajoče razmere v naši državi prepovedalo uvoz goveje živine iz Rumunije.

g **Inozemski krompir pri nas vedno cenejši.** Kakor doznavamo, se nahaja na potu iz Čehoslovaške v Ljubljano večji transport češkega krompirja, ki bo stal vključno carino, prevoznino in vse stroške, v Ljubljani niti 4 K za kg. Francoski krompir stane 4.20 K, le naš domači pridelek se drži še vedno na neverjetni ceni po 7—8 K.

g **Padanja cen suhih sliv.** Suhe slive, glavni izvozni predmet naših južnih krajev, so v zadnjih dneh v ceni padle za 40—50% (od 6—7 na 3.50 din. Producenti smatrajo izvoznice za krivce tega nenadnega pada, v resnici pa trpe izvoznice, ki so predčasno sklenili pogodbe, ogromne izgube. — Glavni vzrok padanja cen je političnega značaja in posledica reparacijske krize in slabe valute v Avstriji in Nemčiji.

g **Trgovina z južnim sadjem v Italiji** vedno bolj propada. Prvi občuten udarec so ji zadelo prohibitive naredbi in uvozne carine ameriške vlade, ki krije svoje potrebe v Kaliforniji. Drug udarec so velike valutne razlike v Evropi, kjer sta bili Rusija in Nemčija največji odjemalci italijanskega južnega sadja. Rusija sedaj sploh ne prihaja več v poštev, v Nemčiji je južno sadje

proglášeno za luksus, Francija pa kupuje na Španskem. Zato italijanska trgovina vedno bolj propada. Ivoz je padel na prav neznačajno količino, domače zaloge pa so vse prenapolnjene.

Sokolstvo.

o **Školske prireditve v letošnji zimski sezoni.** Pri zadnji seji je sklenil odbor Sokolskega društva v Mariboru sledeče prireditve: 4. nov. družinski večer, 5. dec. Miklavžev večer in na pustno soboto maškerado. Druga narodna društva se naj blagovolijo na to ozirati. Odbor.

o **Glavna skupščina Jugoslovenskega Sokolskega Saveza** se vrši v nedeljo dne 29. oktobra v Zagrebu. Dne 28. okt. se vrši isto tam seja prednjačkega odbora Saveza in zvečer zaupni sestanek delegatov.

Razno.

Zanimiva avijatična statistika. Da dobimo pravo sliko o živahnosti zračnega prometa med Anglijo in kontinentom, naj navedemo podatke družtev, ki so interesirana na progi London—Pariz, za mesec julij in avgust. Dočim se je v juliju navozilo potnikov 1591, je število naraslo v avgustu na 2682, torej za 40%. Lani avgusta meseca je vkljub boljšim meteorološkim razmeram prepotovalo zračnim potom linijo Pariz—London samo 1921 potnikov. Stiri petine potnikov odpadejo na angleške, ostali na francoske aeroplane. Tekom meseca avgusta se je prevozilo 78 ton blaga, od česar odpade 37 ton na angleško časopisje, ki gre s prvim jutranjim aeroplanom v Pariz, kamor pride ob 10. uri dopoldne. Od ostalih 40 ton so prevozili 17 angleški, ravno toliko francoski in 6 holandski aeroplani. Skupna daljava pota, ki so ga prevozili aeroplani pri tem, znaša 185.000 milj, od tega odpade na angleške 115.000 milj, ostalo na francoske, belgijske in holandske. Delajo se poskusi, da se tudi ponoči vzdrži zračna zveza med Londonom in Parizom.

Zlat klobuk Cecilije Sorel. Znana Cecilija Sorel od »Comedie Francaise« je odpotovala v terek v Ameriko na umetniško turnejo. Igračka je nesla s seboj toaleta, ki jih je zavarovala za 2 milijona. Za en milijon frankov je zavarovan samo klobuk, za drugi milijon vse ostalo. Klobuk je zelo dragoceno modistično delo; stkan je iz zlatih niti in vložen z dijamanti in kruno od smaragda. V mestih Zedinjenih držav in Kanade, kjer bo umetnica gostovala, ga bodo čuvali posebni stražarji.

Najbogatejši ljudje na svetu. Ne več Rockefeller, ampak Henry Ford, lastnik velike tvornice avtomobilov v Detroitu v državi Michigan v Sev. Ameriki, je najbogatejši človek na svetu. Njegove tvornice izdelajo do 2000 avtomobilov (malih in velikih) dnevno. Preplavili so celi svet in Ford ima letno 125 milijonov dolarjev dohodkov. Vsi nekdanji denarni kralji Morgan, Vanderbilt, Gawld itd. so ničle proti njemu. V Angliji se tudi prav ne ve, kdo je najbogatejši, ali vojvoda Bredford, ki ima polovico Londona, ali vojvoda od Westminstera, ali rodbina Rothchild. Med te znane bogataže se je pomešal še sloveči govornik Fenckhay, o katerem govore, da ima bajna bogastva. Na Francoskem se zdi da sta naj-

bogatejša Mennieur in Chandonne. V Nemčiji je najbogatejši Stinnes. Na Japonskem slovi kot najbogatejši lovek baron Šuburzave ter nekotiko trgovcev z rižom in sladkorjem. Indija ima svoje maharadže, katerih nokiti predstavljajo bajnoslovna bogastva. In kdo je najbogatejši v naši državi? vprašuje beograjska »Politika«, ter dodaje, da je to največja zagonečka, ker — kupčija je kupčija, davek pa davek.

— **Pasja kri v človeških žilah.** Francoski zdravniški krogi se bavijo s problemom, kake posledice bi imel prenos živalske krvi v človeško telo. Kakor poročajo listi, so dosedanji poskusi dobro uspeli. Na ta način bi bilo mogoče z izmenjavo krvi umirajočim podaljšati življenje. Vprašanje pa je, če se s prenosom živalske krvi ne bodo prenesli v človeka razni živalski instinkti. Vsekakor pa je to izborna snov za kak nov fantastični roman.

— **Svoje lastno oporoko preživel.** V Torrentu živi nek bogat 100letni stavec, James Johnston po imenu. Že pred davnimi leti je napravil oporoko in razdelil svoje premoženje med svoje dediče. Razdelitev premoženja pa bi se morala izvršiti še le po njegovi smrti. Nato pa so njegovi dediči tako dolgo čakali, da so vsi prej — pomrli vse noter do tretjega kolena. »Ubogi« stavec je moral napraviti novo oporoko, s katero je osrečil najoddaljenejši sorodnike, ki prej o tem niti sanjali niso.

— **Učinkovanje alkohola!** Pretičeno soboto je prišel Josip Marčinko v Hotinjivasi pri Slivnici vinjen domov ter pričel s svojim očetom, ki je sedel pri peči, prepil in je zagrabil nato kavalerijsko sabljo svojega brata, kateri je bil slučajno na dopustu, ter kričal, da hoče svojega očeta umoriti. Oče je zbežal, Josip Marčinko pa se ni pomiril, ampak je šel z golo sabljo v gostilno Franca Primec istotam in je tudi istemu pretel s sabljo, nastavivši mu jo na prsi, češ, da ga ubije. Navzoči so mu polagoma sabljo odvzeli in skrili, razgrajal pa je šel domov in se oborožil z bajonetom ter se vrnil k Primecu ter razgrajal in kričal, da ga bode ubil. — Ker je bil Marčinko že enkrat radi javnega nasilstva kaznovan, ga je orožništvo še isto noč spravilo na varno, kjer čaka na plačilo za svoje junaštvo.

— **Letala brez motorja** so v zadnjem času zbudila mnogo zanimanja. Francoski pilot Maneyrolle je dosegel te dni rekord v poletu s takim letalom. Bil je 3 ure 21 minut nepretrgoma v zraku. S tem je pobil nemški rekord, ki ga je dosegel nek nemški pilot z 2 in pol urnim poletom.

— **D'Annunzio govori v Rimu.** Centralni odbor italijanskih invalidov objavlja, da bo D'Annunzio na obletnici italijanske zmage dne 4. novembra imel v Rimu velik govor.

— **Izplačevanje inozemskih delavskih rent državljanov,** ki so jih dobivali doslej iz inozemstva, prevzame po naročilu ministrstva za soc. politiko v smislu zakona o zavarovanju delavcev, urad za delavsko zavarovanje z Zagrebu. Izplačevale se bodo poleg rent še draginjske doklade.

— **Zaostale invalidnine** morajo po naročilu finančnega ministrstva, katero naročilo je izposloval z energično zahtevo minister za soc. politiko dr. Žerjav, pokr. finančne uprave takoj izplačevati. Dovoljen je v to svrhu kredit v znesku 70 milijonov dinarjev.

Seno, slamo, drva, premog, žito, krompir, sadje in druge deželne pridelke kupuje in prodaja

63

ANDREJ OSET, Maribor, Aleksandr. c. 57

Suhe gobe in kummo kupuje Sever & Co. v Ljubljani.

94

Učenca

za mizarstvo in za poljedelske stroje sprejme Jakob Pučko, izdelovatelj poljedelskih strojev v Budini pri Ptuj.

95

Usnjarska industrija d. d. na Bregu pri Ptuj

»PETOVIA«

Izdeluje vsakovrstno usnje, čevlje, fine in navadne, gamaše, torbice, listnice, denarnice in drugo fino galanterijo.

Cene nizke, postrežba točna.